

Годишен доклад за дейността

2025 г.

БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА **ПРАВНИ** ИНИЦИАТИВИ

Съдържание

ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА.....	3
ДИГИТАЛНО ПРИСЪСТВИЕ.....	5
ПАРТНЬОРСТВА.....	6
ЗА ДЕЙНОСТИТЕ	6
1. ПРОЗРАЧНОСТ И ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА.....	6
ПРОУЧВАНЕ, СВЪРЗАНО С ПРОВЕРКА НА ДЕКЛАРАЦИИТЕ НА МАГИСТРИТЕ ЗА ИМУЩЕСТВО И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ	10
2. МОНИТОРИНГ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ИЗБОР НА РЪКОВОДНИ ПОЗИЦИИ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА.....	11
2. МЕДИАЦИЯ	18
3. ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ НАЗНАЧЕНИЯ	19
3.1. ИНИЦИАТИВА ЗА ПРОЗРАЧНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ НАЗНАЧЕНИЯ	19
3.2. ИЗБОР НА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ	23
4. ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА	23
4.1. ЗАЩИТА НА СИГНАЛИЗИРАЩИТЕ ЗА НЕРЕДНОСТИ ЛИЦА.....	23
4.2. ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА ИНТЕРЕСИ (РЕГУЛАЦИЯ НА ЛОБИСТКИТЕ ДЕЙНОСТИ)	24
5. ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА В ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И НАСЪРЧАВАНЕ НА АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО.....	26
5.1. СТАЖАНТСКА ПРОГРАМА.....	26
5.2. ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ДЕМОКРАТИЧНО ОБЩЕСТВО.....	27
Други	27
Финансова информация	28

ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Фондация „Български институт за правни инициативи“ (БИПИ) е регистрирана от Софийски градски съд на 06.03.2006 г. по фирмено дело №2037/2006 г. като фондация – юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза.

Фондацията е пререгистрирана през 2018 г., съгласно приетите промени в Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Фондацията е регистрирана в Националната агенция за приходите под № 2220151657 от Териториална дирекция – София, Офис Център, а в Агенцията по вписванията, регистър БУЛСТАТ под № 175054881.

През 2025 г. в БИПИ не са правени промени на управленско ниво.

През 2025 г. Фондацията не е извършвала и няма приходи от стопанска дейност. Всички приходи на Фондацията са от спечелени пред различни донори проекти.

В Учредителния акт на фондацията не са правени промени и съгласно чл. 6, ал. 1, нейните цели са:

- ❖ Укрепване на диалога между гражданското общество, бизнес сектора, изпълнителната, съдебната и законодателната власт за утвърждаване и развитие на демократичните ценности и решаване на въпроси от важно обществено значение;
- ❖ Предоставяне на опит и познания за утвърждаване на върховенството на закона и подобряване на правната рамка, институциите и организациите с оглед стимулиране развитието на гражданското общество, подкрепа на демократичните процеси и подобряване на бизнес средата;
- ❖ Синхронизиране на българското законодателство с европейските и международни правни стандарти;
- ❖ Поддържане и повишаване квалификацията на адвокати, съдии, прокурори, медиатори и други специалисти, работещи в областта на укрепването на върховенството на закона;
- ❖ Подкрепа на правната реформа, включително и чрез разпространение на нова култура за разрешаване на спорове посредством популяризиране на медиацията и други алтернативни способи за разрешаване на спорове.

В изпълнение на тези цели и през 2025 г. БИПИ осъществи дейности по:

- ✓ Изработване и изпълнение на проекти; организиране на дискусии и за развитие на диалога между гражданското общество, бизнес сектора и съдебната власт, и развитие на демократичните ценности;

- ✓ Разработване, организиране и предоставяне на обучения; конференции, кръгли маси, семинари и др. за предоставяне на опит и познания в различни сфери на обществения и правен живот у нас;
- ✓ Провеждане и участие в международни, регионални и национални срещи.

През 2025 г. БИПИ продължи да бъде член на:

- ✓ Гражданския съвет към Националния съвет по антикорупционни политики (НСАП) към Министерски съвет;
- ✓ Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси към Министерски съвет;
- ✓ Гражданският съвет към Съвета за прилагане на националния координационен механизъм за върховенство на правото. След промяна в ПМС 240 от 2019 г., с което се създаде Национален механизъм – Съвет за върховенството на правото, БИПИ стана пълноправен член на Гражданския съвет към този механизъм. Припомняме, че в резултат на неправомерна отмяна на избора на БИПИ за член на Гражданския съвет, Институтът осъди Министерство на правосъдието и до голяма степен промените в ПМС 240 бяха продиктувани и от решението на ВАС.

Голяма част от тези консултативни органи за съжаление, продължават да не осъществяват активна дейност, което е категорично негативен индикатор за взаимодействието на държавата с представителите на гражданското общество. През 2025 г. БИПИ продължи да бъде активен участник по обществените процеси и темите, в които има натрупана дългогодишна експертиза. Социалната и политическа динамика останаха на високи нива. В резултат на това в края на годината България стана свидетел на граждански протести срещу корупцията, непотизма в нереформираната съдебна власт и липсата на прозрачност в управлението, в мащаби, невиджани от десетилетия. 2025 г. бе характерна и с това, че започна скоростно попълване на управленските състави на десетки от т. нар. регулативни органи, много от които работеха от години в състоянието на изтекли мандати. Особеностите на годината във вътрешно-политически и обществен план направиха така, щото много важна част от обществения дневен ред да са отново проблемите, свързани с незавършената съдебна реформа, мандатите и правомощията на регулаторите и необходимостта от прозрачни процедури за номиниране и избор на лидери в ключови за държавата позиции в съдебната и изпълнителната власт – все теми, които са основна част от портфолиото на БИПИ. Освен в тази посока, БИПИ продължи да развива дейността си насочена към по-младото поколение, чрез мероприятия в сферата на гражданското образование и вече успешно утвърдената стажантска програма.

ДИГИТАЛНО ПРИСЪСТВИЕ

И през 2025 г. БИПИ използва разнообразен инструментариум за осигуряване и улесняване на публичния достъп до важна за обществото информация, чрез което се гарантира повече прозрачност, отчетност и отговорност от страна на институциите. Институтът поддържа два сайта: bili-bg.org (официалната интернет страница на фондацията) и appointmentsboard.bg (платформа за гражданско наблюдение на публичните назначения в Р България, където е поместена разнообразна информация и аналитични материали във връзка с назначенията, осъществявани от парламента, както и за тези на изпълнителната власт).

БИПИ има свои страници във Facebook – [Български институт за правни инициативи](#) и [За прозрачни назначения](#), в Instagram – [Фондация БИПИ](#), канал в Youtube – [BILI Foundation](#) и профил и в [Linkedin](#). БИПИ развива успешно и свой подкаст, със заглавие „Из лабиринтите на правото“, епизодите от който могат да бъдат намерени като аудио в [Spotify страницата на БИПИ](#), или в нейния канал в YouTube. Водещите теми в този относително нов формат за изминалата година бяха реформите в съдебната власт, в контекста на политическите договорки, проблемите в Сметната палата, ценообразуването, процесите в гражданското общество у нас и в чужбина, пробойните в правната регулация на историческото наследство и др.

През 2025 г. фондацията отчита огромен ръст на своята популярност в социалните си мрежи, който варира от стотици до хиляди проценти за различните канали, спрямо предходната година. Освен на качеството на съдържанието, което БИПИ поддържа, скокообразното увеличение на популярността на комуникационни канали на организацията, се дължи и на факта, че през втората половина на годината БИПИ въведе редовното представяне на актуални обществени проблеми, свързани с върховенството на закона и неговите девиации в България, през формата на кратките видеа (reels и shorts), което е предпочитаната форма за запознаване с обществените теми за по-младата аудитория.

ПАРТНЬОРСТВА

През 2025 г. БИПИ продължи активно да си партнира както с други организации от гражданския сектор, така и с институции на различно ниво. Взаимодействието се реализира чрез участие в съвместни инициативи, в работни групи и по различни проекти. Създаването на партньори ни дава възможност за разширяване на дейността и обогатяване на екипа. Работата с различни партньорски организации и институции на ниво ЕС, както и с други държави е също изключително ценен елемент от дейността на една гражданска организация, като дава възможност за демонстриране на успехи и добри модели, които могат да бъдат прилагани и извън територията на страната.

БИПИ традиционно работи за изграждане на устойчиво партньорство и с професионалните организации на магистратите по линия на повишаване на капацитета за стратегическо планиране. Работата в тази посока продължи и през 2025 г. като усилията бяха насочени към подкрепа за укрепване на организационното присъствие и функциониране на тези организации.

ЗА ДЕЙНОСТИТЕ

БИПИ реализира своите цели като отчита резултати от постоянните си и дългогодишни усилия в областите на върховенството на правото, доброто управление, разширяването на гражданското участие и гражданския контрол, борбата с корупцията, гражданското образование и пр. Основен акцент през 2025 г. беше поставен следните теми и направления:

1. ПРОЗРАЧНОСТ И ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

2025 г. бе белязана от задълбочаващата се кадрова криза по върховете на съдебната власт. [Решение № 13/2024](#) на Конституционния съд, което обяви за противоконституционни най-важната част от измененията в Конституцията на Република България от декември 2023 г., блокира усилията за решаване на този проблем през цялата 2025 г. Нещо повече – той се задълбочи. През януари 2025 г. Народното събрание прие изменения в Закона за съдебната власт, съгласно които едно и също лице няма право да изпълнява функциите на главен прокурор, председател на ВКС и ВАС за срок по-дълъг от 6 месеца. В рамките на този срок Висшия съдебен съвет, който също продължи да работи извън мандат, следваше да избере нови изпълняващи функциите главен прокурор и председател на Върховния административен съд. Двете колегии на Съвета подхождаха към тази императивна разпоредба на съдебния закон по много различен начин. Докато съдебната колегия избра нов изпълняващ функциите, то прокурорската колегия прие, че де факто законът не се отнася за тях и отказа да избере нов изпълняващ функциите главен прокурор. Така след 21 юли 2025 г., когато изтече 6-месечния период, определен в Закона за съдебната власт, България

изпадна в безпрецедентна ситуация, на де факто нелегитимен, квази-изпълняващ функциите главен прокурор на Република България, ex lege. Законното положение бе категорично потвърдено и от Върховния касационен съд чрез решение на Общото събрание на неговата Наказателна колегия от октомври 2025 г., както и решения на различни съдилища в страната. В този контекст БИПИ продължи своите дейности по активно фасилитиране на публичната дискусия за възможностите за излизане от тази тежка кадрова криза в съдебната власт, както и мониторинга на текущите процеси по назначения в системата и нейната прозрачност.

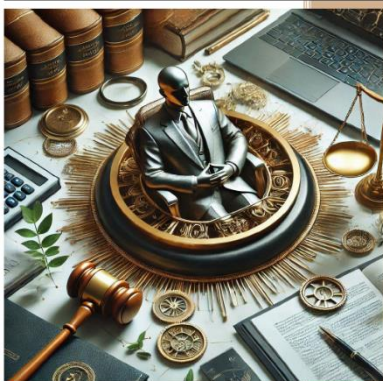
На 4 февруари 2025 г. във Военния клуб в София БИПИ организира дискусията **„Оттук накъде със съдебната власт?“** Дискусията, събра на едно място президента на Република България, г-н Румен Радев, председателят на Народното събрание, доц. д-р Наталия Киселова, председателят

на Върховния касационен съд, г-жа Галина Захарова, доц. д-р Александър Корнезов, съдия в Общия съд на ЕС, г-жа Теодора Георгиева, българският прокурор в Европейската прокуратура, съдия Атанас Атанасов – председател на „Съюза на съдиите в България“ и още много от най-изявените юристи в страната от академичната общност, съдебната власт, гражданския сектор и политиката. Фокусът на дискусиата бе опасността от попадане в задънена улица на реформите в съдебната системата и кои са най-актуалните нужди и проблеми, които очакват своето решаване на политическо и професионално ниво. Изказванията и идеите от събитието са събрани в изданието [„Оттук накъде със съдебната власт“](#).

Отново във връзка с конституционните промени от края на 2023 г., но този път тази част от тях, която не бе отменена от Решения 13/2024 на Конституционния съд, БИПИ, съвместно със „Съюза на съдиите“, организира дискусиата **„Новите възможности пред съда да сезира Конституционния съд създадени с промяната на чл. 150, ал. 2 от КРБ. Паралели с приложимостта на правото на ЕС и КЗПЧОС“**, проведена в София на 21.03.2025 г. В нейния фокус бяха теми като допустимостта на искания на съдилища за установяване на несъответствие между закон, приложим по конкретно дело и Конституцията, практиката за преюдициално запитване до Съда на ЕС и исканията на съдилищата за установяване на несъответствие между закон, приложим по конкретно дело и Конституцията на България. Говорители в строго професионалната дискусия бяха известни български съдии и преподаватели по право, както и съдии от Конституционния съд на РБ.

ОТТУК

ОБЩЕСТВЕНИ ОЦЕНКИ ЗА
СЪДЕБНАТА РЕФОРМА И
РАБОТАТА НА ПРОКУРАТУРАТА:
НЯМА НЕВИННИ

БИПИ
БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВО И ПОЛИТИКА

През 2025 г. БИПИ продължи да бъде единствената гражданска организация в страната, активно ангажирана със социологически проучвания в областта на правораздаването. В самото начало на годината бе публикувано национално представителното изследване [„Обществени оценки за съдебната реформа и работата на прокуратурата“](#) и анализа към него [„Обществени оценки за съдебната реформа и работата на прокуратурата: няма невинни“](#). Те показват, че въпреки наличието на широк консенсус за важността на съдебната реформа (на това мнение са почти всички: 75% я смятат за много важна, а 20% - за по-скоро важна), реалната реформа така и не се реализира. Оценките за дейността на прокуратурата през

Ако трябва да дадете оценка на съдебната реформа в България, какво бихте казали?

последните десет години са преобладаващо ниски и отразяват многократно регистрираното ниско доверие в нейната работа. Най-ниската оценка обществото дава именно за нейната работа под ръководството на Борислав Сарафов, като 55,8 % от отговорилите заявяват, че не виждат никаква полза за обществото от неговата работа. 71,4 % от участниците в проучването пък заявяват, че съдебната реформа е в застой, като 75,5 % смятат, че съдебната реформа не е постигнала никакъв резултат в това да ограничи политическото влияние върху съд и прокуратура. 55 % от гражданите смятат, че причина за липсата на реална реформа са конкретни интереси, които работят в посока обратна на тази реформата да се случи. Анализът е изготвен от мултидисциплинарен екип изследователи от Български институт за правни инициативи и агенцията за социологически и маркетингови изследвания „Глобал Метрикс“.

На 02 юли 2025 г. БИПИ, съвместно с Катедра „Международно право и международни отношения“, организираха дискусията „Върховенство на правото в Европейския съюз и състояние на съдебната система в България“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, проведена в най-голямата аудитория на висшето учебно заведение. От трибуната говориха доц. Христо Христов, съдия Атанас Атанасов, председател на Съюза на съдиите в България,

д-р Иван Брегов, ръководител на правната програма на Института за пазарна икономика, Атанаска Дишева, член на СК на ВСС и доцент Наталия Киселова, председател на Народното събрание на Република България. Модератор на събитието бе Биляна Гяурова– Вегертседер, директор на БИПИ. Обстойно бяха обсъдени темите за важната роля на правото на ЕС за независимостта на съдебните власти в държавите членки, включително и по отношение на България; разминаването между законови изисквания и реално положение при провеждане на конкурсите и атестирането на магистратите; бюджета на съдебната власт и евентуалните възможности за въвеждане на т. нар. граждански номинации за членове на бъдещите ВСС.

ПРОУЧВАНЕ, СВЪРЗАНО С ПРОВЕРКА НА ДЕКЛАРАЦИИТЕ НА МАГИСТРИТЕ ЗА ИМУЩЕСТВО И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

През 2025 г. екипът на БИПИ продължи своя ангажимент по отношение на гражданското наблюдение за стандартите за добро управление и почтеност в съдебната система. В изпълнение на тази цел организацията, съвместно с журналисти от сайта за разследваща журналистика BIRD.BG и социолози от агенция „Глобал Метрикс“, започна работа по проект **„Възстановяваме доверието: прозрачност и почтеност в съдебната власт“**, по програма PROTEUS, на The

Transatlantic Foundation, съфинансиран от Европейския съюз. Фокусът на мултидисциплинарния подход на изследването е осветляването на материалното състояние на съдиите, прокурорите и следователите, и по-специално притежаваните от тях недвижими имоти и моторни превозни средства. На следващо място проектът анализира и дефицитите в механизмите за контрол и проверка, осъществявани от Инспектората към Висшия съдебен съвет. Финализирането на проекта и представянето на неговите резултати е планирано за първата половина на 2026 г.

2. МОНИТОРИНГ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ИЗБОР НА РЪКОВОДНИ ПОЗИЦИИ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

През 2025 г. екипът на БИПИ продължи активното наблюдение на назначенията на административни ръководители в съдебната власт. През отчетния период бяха наблюдавани процедурите за избор на председатели на 15 прокуратури и 26 съдилища (районни, окръжни, апелативни, административни). Към всеки от кандидатите бяха задавани въпроси – общи и индивидуални, на базата на проучване на техния професионален опит, на представените от тях концепции и конкурсни документи. Голяма част от зададените към кандидатите въпроси намериха място в изслушванията им, провеждани от съответните колегии на Висшия съдебен съвет.

БИПИ бе активен и по отношение на казусите, около изтеклия срок на и. ф. главен прокурор и края на мандата на председателя на ВАС.

През годината експертите на БИПИ редовно присъстваха публично, чрез медийни изяви (интервюта, статии) по различни въпроси, свързани със съдебната власт и очакваните реформи в системата, както и чрез официални становища от името на фондацията.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Въпроси към кандидата за заемане на длъжността главен прокурор Борислав Сарафов	07.01.2025 г.
Ново начало и в Софийския градски съд. Конкурсът за председател на съда изглежда предрешен Галина Гиргинова	20.01.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер за БНР: Има опити съдебната реформа да падне от дневния ред	04.02.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Становище по Конституционно дело №38/2024 и присъедините към него дела №39/2024 и дело №40/2024	07.02.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер в ефира на БНР Благоевград: Разговорът за съдебната реформа няма да спре въпреки определен политически инат	07.02.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНР: Стратегията "Сорос" на Пеевски е опит да се отклони вниманието	10.02.2025 г.
Цветомир Тодоров за Алтернативата: Най-вероятно вече са ясни кандидатите за тези регулатори, за които процедурите вече започнаха	11.02.2025 г.
Д-р Теодор Славев за ИА Фокус: Да не се допуска в общественото съзнание да се разположи идеята, че ние си гласуваме, а те борят каквото си искат	1.03.2025 г.
Вечен шеф в съда е единствен кандидат за поста председател на Апелативен съд – Пловдив Галина Гиргинова	06.03.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Евроком: Мнозинството в Народното събрание иска да каже на Конституционния съд как да реши делото	12.03.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер коментира по Bulgaria on Air Какво ще последва след решението за "Величие" в НС	13.03.2025 г.
Д-р Теодор Славев ефира на Дарик радио: Като че ли всеки ден се сменя една историческа епоха	18.03.2025 г.
Адв. Цветомир Тодоров за ИА Фокус: Някой се опитва да управлява държавата чрез компромати	27.03.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Биляна Гяурова-Вегертседер за Euronews Bulgaria: ДПС на Доган се опитват да играят ролята на страничен балансър	28.03.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНР Варна: АПС има интерес от бързи избори	29.03.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер пред ФАКТИ: „През годините са се появявали различни брокери или дори сводници в съдебната система“	31.03.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Nova News: Скандалът с българския европрокурор е още един пример за дълбоките проблеми в съдебната власт	31.03.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер за БНТ: Дали тази уютна атмосфера е продължение на белите покривки, може би това е най-важният въпрос	1.04.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Euronews България: Съдът на ЕС обяви Инспектората на ВСС за нелегитимен, трябва спешни действия	08.05.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Bulgaria On Air: Международният имидж на България пострада	14.05.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНТ: Искането за референдум от президента беше стреляне в тъмното	17.05.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер за Bulgaria on Air: Съдебната система е в патова ситуация, от която трябва всички заедно да търсим изход	23.05.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Nova News: Когато няма политическо ръководство, администрацията не работи	27.05.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНР: Начинът на правене на политика в България е за криминологията	30.05.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Биляна Гяурова-Вегертседер по Bulgaria on Air: Чувството, че настоящият ВСС е предвидим води до спокойствие в парламента	10.06.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНР: Регулаторите не са независими и ни струват скъпо	17.06.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Nova News: Ние не знаем как един народен представител стига до определен кандидат	19.06.2025 г.
Д-р Теодор Славев за Mediapool: Ударът по ПП дава още сила на Пеевски срещу Борисов	27.06.2025 г.
Д-р Теодор Славев за БНТ: Това, което направи Кирил Петков е да поеме удара персонално, а не институционално	02.07.2025 г.
„Промените в съдебната система не трябва да спират“	03.07.2025 г.
Д-р Теодор Славев: След Еврозоната правителството ще има нужда от нов разказ, за да оцелее	07.07.2025 г.
Съдебната реформа: Забравете Румъния, вижте Албания Адв. Цветомир Тодоров, Янислав Атанасов – стажант в БИПИ	09.07.2025 г.
Биляна Гяурова коментира доклада за върховенство на правото на ЕС за БНТ	10.07.2025 г.
Коментар на Биляна Гяурова-Вегертседер за БНР относно КПК: Политическа неотложност, рейдове към политически неудобни	11.07.2025 г.
Има ли проблем с разследванията у нас и как се установяват корупционни практики?	21.07.2025 г.
Д-р Теодор Славев: Управлението през органи с изтекъл мандат е узурпация на власт	25.07.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Д-р Теодор Славев: Не може да закриваме държавен орган за една седмица. Това е ненормално.	28.07.2025 г.
Биляна Гяурова: България е на първо място по антикорупционни институции	29.07.2025 г.
БИПИ поиска свикване на извънредно заседание на Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за върховенство на правото	04.08.2025 г.
Биляна Гяурова: Номинационната комисия за КПК е подгряваща група	12.08.2025 г.
Д-р Теодор Славев: Има острови на крайна безотговорност в администрацията	19.08.2025 г.
Д-р Теодор Славев: Не мисля, че Борислав Сарафов е приемлив за обществото главен прокурор	26.08.2025 г.
Д-р Теодор Славев: Протакането от страна на прокуратурата по делото на Коцев може и да цели нови избори за кмет във Варна	23.09.2025 г.
Теодор Славев: Делото срещу Коцев е симптом на по-голям проблем – липсата на доверие в съдебната система.	25.09.2025 г.
Д-р Теодор Славев: Притеснително е как прокуратура и КПК „добиват“ показания и ползват „професионални“ свидетели	11.09.2025 г.
Теодор Славев: Радев може да се обедини в общ фронт с Борисов срещу Пеевски. Въпросът е във времето и хората.	26.09.2025 г.
Теодор Славев: «Проблемът с безводието не е от сега - той се държи на държавна некомпетентност.»	30.09.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
“Хората смятат, че властта е задкулисна и определени институции действат в синхрон” - Теодор Славев	1.10.2025 г.
Теодор Славев: „Сарафов вече е пуснат по пързалката”	3.10.2025 г.
Теодор Славев: Няма как да продължаваме да живеем в ситуация, в която се узурпират позиции и власт	6.10.2025 г.
Биляна Гяурова пред ФАКТИ: Борислав Сарафов няма как да е и.ф. главен прокурор точно защото е в заварено положение	8.10.2025 г.
Теодор Славев: „София се превръща в корупционно гето”	9.10.2025 г.
Молдова чисти съдебната си система, а България още търси кой я изцапа Адв. Цветомир Тодоров, Георги Шуманов, стажант в БИПИ	09.10.2025 г.
„Това е протакане, за да може господин Сарафов да остане на поста си.” — Биляна Гяурова	13.10.2025 г.
Теодор Славев: Ниската активност изкривява политическата картина, системата върви към преформатиране	15.10.2025 г.
Теодор Славев: България отново е под натиск от ЕС за върховенството на правото	18.10.2025 г.
Биляна Гяурова: Липсата на реакция след акт на насилие е не само бездействие, но и показател за сериозни проблеми в системата.	24.10.2025 г.
Теодор Славев: Кабинетът „Желязков“ няма да изкара пълен мандат, защото под повърхността бълбука	24.10.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Теодор Славев: Съмнявам се, че ще има следваща ротация, след като НС избере Рая Назарян за председател	27.10.2025 г.
Теодор Славев: Големият въпрос е какво се случва с публичните финанси на държавата	31.10.2025 г.
Теодор Славев: „Този бюджет е кърпено одеяло – няма визия за развитие“	5.11.2025 г.
Теодор Славев: „Трябва да се преосмисли практиката на българските съдилища, така че да се гарантират равни права на българите с другите европейци“	6.11.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер: "Хората ще вземат правосъдието в собствените си ръце"	10.11.2025 г.
Теодор Славев: "Държавата отигра кризата с Лукойл против правовия ред"	11.11.2025 г.
Становище на БИПИ по проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2026 г. и бюджет на съдебната власт	18.11.2025 г.
Теодор Славев: "Ако утре ни започнат с арбитражни дела, може да се окаже, че всъщност финансираме именно войната на Путин."	13.11.2025 г.
Биляна Гяурова-Вегертседер за решението на Конституционния съд: Председателят на НС не е самостоятелен орган	19.11.2025 г.
Недоволството действително расте“ – анализът на Теодор Славев за политическата зима	24.11.2025 г.
Войната в Украйна и бъдещето на България: Анализ на Теодор Славев за политиката и бюджета	26.11.2025 г.
Теодор Славев: Оттеглянето на Бюджет 2026 е рефлекс на страх	28.11.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Теодор Славев: Ако опозицията спре до София, прави капитална грешка	28.11.2025 г.
Бюджет, протести и вот на недоверие: анализ на Биляна Гяурова-Вегертседер	9.12.2025 г.
Теодор Славев: „Предстоящият протест ще бъде по-масов от предишния“	10.12.2025 г.
"Перфектната буря" за властта и защо Борисов и Пеевски са такъв дразнител? Теодор Славев в Студио Actualno	10.12.2025 г.
Теодор Славев: Обществената легитимност на властта е изчерпана	11.12.2025 г.
Теодор Славев: Гражданското общество спечели, но политическата отговорност тепърва предстои	15.12.2025 г.
Теодор Славев: кризата не е изборна, а на доверие и модел	17.12.2025 г.

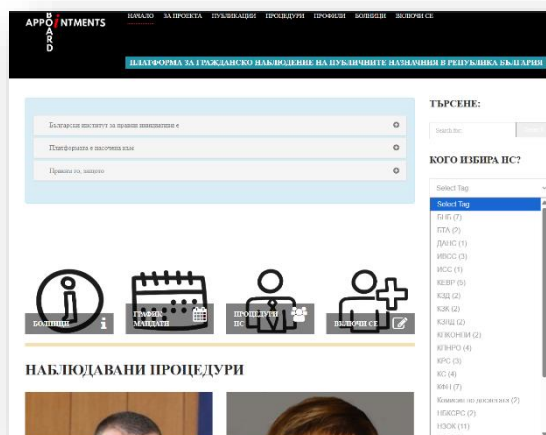
2. МЕДИАЦИЯ

Въвеждането на елемент на задължителност по отношение на процедурата по медиация в рамките на висящ съдебен процес, е част от ангажиментите на страната ни по Плана за възстановяване и устойчивост. Представител на БИПИ участва от самото начало в работната група към Висшия съдебен съвет, която изготви първоначалните текстове. През изминалата 2025 г. и в резултат на решение на Конституционния съд, първоначално приетите текстове бяха преработени и Закона за медиацията, както и Гражданско-процесуалния кодекс претърпяха съответните промени. Към настоящия момент действащата уредба предвижда задължителна информационна среща по медиация, по определен кръг висящи дела, която може да прерасне и в същинска процедура по медиация.

В резултат на промените, към Съдийската колегия на ВСС беше създаден и Съвет по въпросите на медиацията по висящи съдебни дела. Това е консултативен орган, който обсъжда всякакви въпроси възникнали във връзка с изпълнението на нормативните изисквания за препращане към задължителна информационна среща за медиация в рамките на висящ съдебен процес. Представител на БИПИ участва като член в работата на Съвета за медиация.

3. ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ НАЗНАЧЕНИЯ

Политическата конюнктура превърна 2025 г. в годината на ударното попълване на т. нар. регулаторни органи с нов състав. През последното десетилетие БИПИ е единствената организация, която осъществява постоянно и систематично гражданско наблюдение на назначенията на тези регулаторни, надзорни и контролни органи, избирани от Народното събрание. Освен това Организацията поддържа и надгражда специализирания уеб сайт за мониторинг на назначенията (създаден през 2014 г.). Съдържанието, поместено на [Платформата за гражданско наблюдение на публичните назначения](#), се актуализира постоянно. Публикуват се новини, съобщения, авторски материали по темата, публичните представяния на кандидатите при избор на органи от НС, цялата информация за провежданите процедури, всички аналитични продукти по темата, създадени от екипа на БИПИ, [график на мандатите](#) и пр. Платформата осигурява публичен достъп до събрана, систематизирана и обобщена информация във връзка с публичните назначения.

3.1. ИНИЦИАТИВА ЗА ПРОЗРАЧНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ НАЗНАЧЕНИЯ

През 2025 г. Народното събрание извърши мащабен процес по обновяване на съставите на т.нар. „регулатори“ и независими органи с изтекли мандати. Става дума за институции, които имат ключова роля за функционирането на държавата, пазара и върховенството на правото, като Комисия за енергийно и водно регулиране, Комисия за защита на конкуренцията, Комисия за финансов надзор, Комисия за защита от дискриминация, Сметната палата, Национална здравноосигурителна каса, Комисията за защита на личните данни, изборите за омбудсман, и много други.

След като през предходните години БИПИ бе гражданската организация, която най-активно използваше всички възможни инструменти, за да повдига публично въпроса за изтеклите мандати в регулаторите и нуждата от приоритетна работа по проблема от страна на народните представители, през 2025 г. БИПИ насочи своето внимание към наблюдение на самите процедури и предложените/избрани кандидати за регулаторните органи. Работата на БИПИ през годината по тази тема се състоеше в: анализ на процедурните правила и управленските концепции на

кандидатите (където имаше такива); изпращане на становища по най-важните за обществото процедури; задаване на въпроси към някои от кандидатите.

процедурите.

В този контекст през месец март 2025 г. БИПИ представи данните от анализа [„Обществените нагласи към избора на еднолични и колективни органи, избирани от Народното събрание“](#) и [доклада](#) към него. Националното представително изследване е осъществено от социологическата агенция „Глобъл Метрикс“, по възлагане от БИПИ. Методологията за него е разработена от екипите на двете организации. Чрез изследването се проверява обществената температура по отношение започващите процедури за избор на регулаторни органи, запознатостта и доверието на гражданите към тях и степента на общественото участие в

В резултат на работата си по програма „Мониторинг на парламентарните назначения в Република България“ БИПИ направи и анализа [„Как работят \(не\)зависимите институции. Структурен и функционален анализ на органите, избирани от Народното събрание“](#).

[Структурен и функционален анализ на органите, избирани от Народното събрание“](#).

Това първо по своя характер изследване в България си поставя за цел да отговори на следните въпроси: какви са факторите, които гарантират независимостта на контролните, надзорните и регулаторните органи в България? Защитена ли е тази независимост нормативно и фактически или е привидна? Как се отразява нормативната уредба на най-важните задачи пред регулаторните органи? Колко струват тези органи на данъкоплатците в България? Обект на анализа са 19 независими институции, които реално са призвани да регулират най-важните обществени и икономически отношения в

страната. Анализът е резултат от труда на широк авторски колектив: Цветан Цветков, председател на Сметна палата (2015 – 2023 г.), Милена Райкова, зам.-министър на финансите (2023 – 2024 г.), Кремена Цачева (директор на дирекция „Правна“ в Сметната Палата 2013 – 2023 г.), Биляна Гяурова-Вегертседер, директор на БИПИ, д-р Теодор Славев, старши изследовател в БИПИ, адв. Цветомир Тодоров и адв. Даниела Доковска – научен редактор.

На 17 юни, в апогея на процедурите по попълване на съставите на регулаторните органи с изтекъл

мандат, изследването „Как работят (не)зависимите институции. Структурен и функционален анализ на органите, избирани от Народното събрание“ бе публично представено. Във форума участие взеха представители на изпълнителната и съдебна власт, настоящи и бивши депутати, експерти от различните ресорни области на

регулаторите, граждански организации и представители на университетските общности.

През

2025 г. експертите на БИПИ представиха публично някои от най-актуалните аспекти по темата с назначенията в т. нар. регулаторни органи, чрез интервюта, публикации и информационни съобщения, вкл. и чрез платформата за прозрачни, част от които са представени по-долу:

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Коалицията на отчаянието започва великото раздаване на постове Д-р Теодор Славев	17.01.2025 г.
Турбо назначения: предстои окопаване в регулаторите Д-р Теодор Славев	07.02.2025 г.
Очаквания за негативна селекция съпровождат избора на еднолични или колективни органи, избирани от Народното събрание	26.03.2025 г.
„Българинът знае, парламентът избира зависими хора“ д-р Теодор Славев	10.04.2025 г.
Призив на граждански организации към Народното събрание незабавно да избере омбудсман на Република България	27.05.2025 г.

ТЕМА И АВТОР	ДАТА
Биляна Гяурова: „България е на първо място по антикорупционни институции“ Биляна Гяурова-Вегертседер	29.07.2025 г.
Позиция за публична процедура за избор на заместник омбудсман	30.07.2025 г.
БИПИ отправи въпроси към кандидатите за членове на Комисията за противодействие на корупцията	06.08.2025 г.
Въпроси на БИПИ към кандидатите за заместник-омбудсман	12.08.2025 г.
Становище на БИПИ, ЦИД и ПДИ по „Консултационен документ“ на министъра на правосъдието за регламентиране на прозрачността и публичността на представителството на интереси/лобирането	25.08.2025 г.

3.2. ИЗБОР НА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ

През 2025 г. бе проведена процедура за избор на съдия в Конституционния съд на Република България, от квотата на Народното събрание. Бяха излъчени двама кандидати – Орлин Колев и Йонко Грозев. БИПИ проследи избора [ТУК](#) и изпрати чрез парламента [въпроси до кандидатите, зададени на публичните им изслушване](#).

4. ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА

4.1. ЗАЩИТА НА СИГНАЛИЗИРАЩИТЕ ЗА НЕРЕДНОСТИ ЛИЦА

По отношение на своята продължаваща дейност, свързана с механизма за сигнализиране за нередности, и инициативата за прозрачни парламентарни назначения, през 2025 г. БИПИ проследи избора на нови членове и председател на Комисията за защита на личните данни (КЗЛД). Установено бе, че част от предложените лица за новия състав на КЗЛД не отговарят на европейския регламент за защита на личните данни. Налице бяха и процесуални нарушения, свързани с начина, по който са направени предложенията от Министерски съвет към 51-то Народно събрание.

По тази причина БИПИ оспори пред Върховния административен съд (ВАС) решението на Министерския съвет за номиниране на председател и членове на Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) и съответно – законността на цялата процедура. Делото постави въпроса дали при подбора на членовете на националния орган за защита на личните данни държавата е длъжна да

прилага пряко изискванията на Общия регламент относно защитата на данните (GDPR), според които членовете на надзорния орган трябва да притежават специализирани квалификации, опит и умения, именно в областта на защитата на личните данни. Според БИПИ, Министерският съвет е проверил единствено формалните национални изисквания, без да мотивира съответствието на кандидатите с европейските стандарти.

Делото имаше и по-широко обществено значение, тъй като засягаше качеството, независимостта и професионалната компетентност на един от най-важните регулаторни органи в България, а именно КЗЛД. Комисия е институцията, натоварена да защитава основното право на защита на личните данни на всички граждани и да контролира спазването на европейското законодателство в тази област. Тя е и основният външен канал за сигнализиране за нередности в публичната и частната сфера, съгласно новия специален режим за това.

Чрез делото пред ВАС БИПИ постави въпроса дали назначенията в независимите регулатори могат да бъдат подлагани на ефективен съдебен контрол и дали държавните органи носят отговорност да доказват съответствие с европейските стандарти още на етапа на номинациите. В рамките на делото БИПИ поиска ВАС да отправи и преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз (СЕС). Основният поставен въпрос бе как следва да се тълкуват чл. 53, § 2 и чл. 54, § 1, б. „б“ от GDPR и дали националните правила за назначаване на членовете на надзорния орган могат да бъдат по-ниски от минималните стандарти, установени от правото на ЕС. Искането имаше значение не само за България, но и за всички държави членки, тъй като резултатът от него би засегнал независимостта и професионалната компетентност на органите, които защитават едно от основните права, гарантирани от Хартата на основните права на ЕС.

За съжаление ВАС отказа да разгледа жалбата по същество, като приема формалния аргумент, че решението на Министерския съвет представлява само етап от процедурата по избор на КЗЛД и съответно, че не е самостоятелен административен акт, подлежащ на съдебен контрол. Петчленният състав на ВАС, потвърди този извод. Странно защо обаче, петчленният съдът на ВАС дори не коментира (нито отхвърли, нито препрати исканото преюдициално запитване до СЕС), въпреки изричното изискване да направи това. Независимо от процесуалния резултат, коментираното дело постави важен въпрос за границите на съдебния контрол върху назначенията в независимите регулаторни органи и за прякото приложение на европейските стандарти при формирането на техния състав.

4.2. ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА ИНТЕРЕСИ (РЕГУЛАЦИЯ НА ЛОБИСТКИТЕ ДЕЙНОСТИ)

През 2025 г. БИПИ продължи активната си дейност по регулация на лобистките дейности (представителството на интереси). Институтът беше член на работната група към Министерство на правосъдието, която беше създадена през 2023 г. със задачата да подготви законодателни предложения за регулация на представителството на интереси. Мярката е предвидена в Плана за възстановяване и устойчивост, а и е изискване за присъединяването на страната ни към ОИСР.

През април 2025 г., по покана на БИПИ, на работно посещение в България бе г-н Кристиан Хайер (Christian Heyer), ръководител на регистъра за лобистките дейности към немския парламент.

Г-н Хайер, който е и заместник главен директор на администрацията към Бундестага, участва в дискусия с председателя на Народното събрание, доц. д-р Наталия Киселова, председателя на Комисията по конституционни и правни

въпроси, г-жа Анна Александрова, и народни представители. Г-н Хайер представи опита с действието на Закона за регистъра на лобистките дейности в Германия, приет през 2021 г., както и решенията, които са приложени, за да не се допуска колизия със свободния мандат на народните представители.

На среща с г-н Георги Георгиев, министър на правосъдието, и експерти на министерството, г-н Хайер сподели спецификите на немското законодателство с регистрацията на представителството на интереси, като легитимна, демократична дейност. Г-н Хайер, който е контактна точка за Германия към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, подчерта, че прозрачността на лобистките дейности няма нищо общо

с законодателни идеи за регистрация на „чуждестранни агенти“, които определи като противоречащи на правото на Европейския съюз.

Гражданските организации също имаха възможност да се запознаят с немския модел за регистър на лобистките дейности, който се счита за добра практика. За трите години на функциониране на регистъра, в него са вписани над 6000 организации и са качени над 100 000 страници документи, които са в машинно-четим формат. Г-н Хайер представи възможностите за търсене на информация в регистъра, като отговори и на множество въпроси, свързани с

предвидените изключения и прагове за регистрация, въведени, за да се избегне нарушаване на правата на гражданите.

И през 2025 г. БИПИ също така продължи активната си дейност по мониторинг и гражданско участие в законодателния процес във връзка с регулирането на лобистките дейности (представителството на интереси). БИПИ, съвместно с ЦИД и ПДИ, изготви и публикува [становище](#) по консултацияния документ на Министерството на правосъдието относно бъдещата регулация на прозрачността на представителството на интереси/лобирането през август 2025 г. В становището беше защитена позицията, че уредбата следва да бъде поетапна, балансирана и съобразена с българския контекст, като ясно разграничава професионалното лобиране от гражданското застъпничество. Акцент беше поставен върху необходимостта регулацията да гарантира прозрачност, без да създава непропорционална административна тежест или рискове за дейността на организациите на гражданското общество.

5. ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА В ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И НАСЪРЧАВАНЕ НА АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО

5.1. СТАЖАНТСКА ПРОГРАМА

И през 2025 г. БИПИ продължи вече традиционната си стажантска програма, насочена към студенти по право и международни отношения. Стажът си завършиха Доротея Янкова, студент IV курс по международни отношения, Савина Трифонова, студент по право, IV курс, и Янислав Атанасов, студент по право, II курс. За половин година към екипа на БИПИ се присъединиха Георги Шуманов, студент по право II курс и Анна Кръстева, студент по право I курс.

Стажът дава възможност за запознаване не само с работата на БИПИ, но и с функционирането на гражданския сектор като цяло. Студентите са поставени в реална работна среда, гласува им се доверие да правят анализи, пишат статии и да участват във всички инициативи и дейности на организацията.

5.2. ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ДЕМОКРАТИЧНО ОБЩЕСТВО

През 2025 г. с подкрепата на Външно министерство на Кралство Нидерландия и посолството на кралството в България, БИПИ започна работа по проект „Да обясним върховенството на правото. Целта на проекта е да се работи с гражданското общество за трансфер на знания и опит в областта на върховенството на правото като бъдат събирани организации и граждани за дискусии относно неговото състояние.

Като част от проекта ще бъде създаден адаптиран за граждански организации и активисти речник: "Върховенство на правото от А до Я". През 2025 г. беше подготвен проектът на речника, който съдържа 88 понятия, напр. върховенство на правото, демокрация, съдебна власт, ВСС, гражданско участие, публично обсъждане и др. Понятията са обяснени на лесно-достъпен език с цел повишаване на правната култура и активността на всеки, който ще ползва речника. Публикацията предстои през 2026 г.

Други

През 2025 г. БИПИ започна работа по петото издание на Преглед на съдебната реформа в България. Прегледът ще обхване период от 10 години – до края на 2024 г. и ще проследи прогреса, респ. регреса или стагнацията в реформата през призмата на 30 фактора.

Финансова информация

